

## Eksperimentāla literāra darba iepazīšana (postmodernisms)

**1. uzdevums.** Iepazīsties ar izpētes un secinājumu gaitas piedāvājumu, piešķir katrai kolonnai numuru, kādā secībā katrs no posmiem, tavuprāt, veicams!

| ...<br>Pārdomas par<br>iegūto pieredzi                                                                        | ...<br>Informācijas avotu<br>atlase un izpēte | ...<br>Originālteksta<br>iepazīšana un izpēte | ...<br>Atbalsta meklēšana<br>pie citiem<br>interesentiem |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Uzraksti pamatojumu, kāpēc tieši šādā secībā veicams uzdevums!<br>Veic uzdevumu pēc pamatojuma uzrakstīšanas! |                                               |                                               |                                                          |
|                                                                                                               |                                               |                                               |                                                          |

|                                                                                                                                       |  |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| Kad paveikts pirmais posms, izmanto iespēju – maini sākotnējo darba veikšanas gaitu,<br>uzrakstot pamatojumu, kāpēc tas nepieciešams! |  |  |  |
|                                                                                                                                       |  |  |  |

|                              |
|------------------------------|
| Pārdomas par iegūto pieredzi |
|------------------------------|

Izmanto piedāvāto eksperimenta iespaidu apkopošanas modeli un rezumē situāciju!

| Jautājums                                                     | Pašvērtējums<br>(no * līdz *****) | Komentārs<br>(situācijas īss skaidrojums) |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------------|
| Cik ātri noritēja darba gaitas organizēšana?                  |                                   |                                           |
| Cik pārliecinoši veikts uzdevums par valodas līdzekļiem?      |                                   |                                           |
| Cik veiksmīgi veidots pārskats par tēliem, to attieksmēm?     |                                   |                                           |
| Cik labi formulēts teksta idejas (galvenās domas) pieteikums? |                                   |                                           |
| Cik saprotami atspoguļots teksta sižeta līnijas zīmējums?     |                                   |                                           |

Ja nepieciešams, izmanto pārdomas, lai precizētu, pilnveidotu vai koriģētu savu turpmāko darbu!

### Informācijas avotu atlase un izpēte

**2. uzdevums.** Iepazīsties ar rakstnieka un literatūrkritiķa Gunta Bereļa domām par postmodernismu latviešu literatūrā (fragments no grāmatas *Neēd šo ābolu, tas ir mākslas darbs. Postmodernisms un latviešu literatūra*, 2001)! Izmanto piemērotu metodi, lai nošķirtu informāciju, kas ir svarīga, kas ir papildus pētāma un kas ir interesanta!

(..) Viens no pirmajiem jautājumu, kur meklējamas literatūras robežas, izvirzīja Aivars Ozoliņš “Duktā” (1991), kurā ar garu apkārtunāšanu pateica to, ka neko teikt nav jēgas, jo kaut ko jēdzīgu pateikt vispār nav iespējams. Ja literatūra būtu reliģija, tad Ozoliņš kļūtu par ķeceru, un viņu kopā ar “Duktu” sadedzinātu uz sārta. Pēc “Dukta” Ozoliņš publicējis tikai vienu stāstu. Tālāk viņa rīcība bija apskaužami konsekventa – Ozoliņš prozu rakstīt pārstāja un pārkvalificējās par politisko komentētāju – personu, kas raksta ļoti daudz, bet faktiski neko tā arī nepasaka. Pieļauju, ka arī mans pirmais stāstu krājums “Mitomānija” (1989) akcentēja dažas literārā procesa īpatnības. Rimants Ziedonis publicēja visai ekstravagantu īsprozas grāmatu “Dzīves pieredze un ziepju burbuli” (1992), pēc kuras arī viņš pačibēja no literatūras – jācer, ka tikai uz laiku. Apmēram tai pašā laikā notika pavērsiens Gundegas Repšes daiļradē. Pēc visumā tradicionālā un vēsturisku komiksu atgādinošā romāna “Ugunszīme” (1990) viņa publicēja žilbinošos “Septiņus stāstus par mīlu” (1992), kas uz īsprozas iespējām ļāva palūkoties no pavisam neierasta skatpunkta. Tāpat pēkšņas pārvērtības piedzīvoja Jāņa Vēvera proza. Vēveris, kura pirmie stāsti parādījās astoņdesmito gadu vidū (pirms tam viņš publicēja arī dzeju), no

jauna un cerīga autora bija pārkvalificējies par jaunu, bet jau bezcerīgu rakstītāju. Taču īsprozas grāmata “Kaugems un citi” (1993) liecināja, ka šis ir viens no tiem literatūrā tik retajiem gadījumiem, kad kvantitāte pamazām pārtop kvalitātē – gadu gadiem cītīgi rakstīdams visai triviālus pastāstiņus, Vēveris bija ieguvis profesionāla rūdījumu, kas ļāva literatūru uzlūkot “no augšas”. Arvis Kolmanis īsprozas grāmatā “Greniāna jeb ceturtā versija” (1995), piedāvādamas gan trilleri, gan erotisku lasāmgabalu, gan melodrāmu, izveicīgi tina lasītāju ap visiem pieciem pirkstiem, lai pēcgālā lasītājs nonāktu pie secinājuma, ka autors, ievedinot viņu strupceļā, apņirdzis viņa skaistākās ilūzijas un cēlākās jūtas. Presē parādījās pirmie Jāņa Einfelda un Noras Ikstenas stāsti, bet 1995. gadā abiem iznāca debijas krājumi – Einfeldam “Mēness bērns”, Ikstenai “Nieki un izpriecās”. Tāpat itin savdabīgs bija Paula Bankovska pirmais stāstu krājums “Svētā Bokasīna koks” (1996). (..)

Tālāk – par to, kas vieno visus šos autorus. Un, lai cik tas paradoksāli neliktos, vispirmām kārtām vieno tieši tas, ka nekas nevieno – kaut ko kopēju viņu prozā grūti atrast.

Kurus divus papildu informācijas piemērus izmantosi uzdevuma veikšanā? Pieraksti tos atbilstoši bibliogrāfisko atsauču modelim: **Autors. (Publicēšanas gads) *Nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevēja nosaukums, lappuses.** vai **Autors (Publicēšanas gads) *Nosaukums* [tiešsaiste]. Izdošanas vieta: Izdevēja nosaukums, [skatīts (nosaukt precīzu datumu pilnā pierakstā)].** **Pieejams: (precīzi iekopēta tiešsaistes adrese).**

- 1.
- 2.

### Originālteksta iepazīšana un izpēte

**3. uzdevums.** Lasi Aivara Ozoliņa literārā teksta *Dukts* fragmentu (pēdējo nodaļu) un veic uzdevumus!

- ☐ formulē literārā darba ideju (vai galveno domu, vai fiksē jautājumus, kurus uzdod literārais darbs);
- ☐ radi sižeta līnijas zīmējumu;
- ☐ izveido pārskatu par tēliem, to attieksmēm;
- ☐ atzīmē tekstā neparastākos valodas eksperimentus

Prozas krājuma tituldarbs ***Dukts***  
ietver šādas nodaļas:  
8  
Balta lapa  
Plintuss  
Koku gāzēji  
Šaubi  
Aleksandrs  
Viss maisā

Aivars Ozoliņš

#### Dukts (1991)

#### Viss maisā

– Kamēr šeit vēl kāds ir, kamēr nav vēl pavisam satumsis un pierakstītājs pieraksta, mēģināsim šeit pat uz vietas uzreiz apkopot visu rīcībā esošo trūcīgo pieredzes īstenību un kaut ko secināt. Pirmais, ko varam secināt un pat apgalvot puslīdz droši, – ka esam, šķiet, tikuši līdz šai te vietai. Lūk, precīzi – līdz šai te – “šai te vietai”. Tagad ejam tālāk.

– Ko mēs varētu no šīs pieredzes pārņemt un mācīties? Vispār jau daudz ko. Taču visticamāk gan, ka neko. Un to var saprast, tikai ne vienmēr var paskaidrot. Lai iegūtu vairāk vai mazāk kaut kādu priekšstatu par duktoloģiju, pirms dodamies tālāk, būtu jāpasaka, kas ir šīs zinātnes priekšmets, proti, kāds tas ir, kaut

gan to varam teikt arī gaitā. Šādus centienus esam ne reizi vien pie sevis novērojuši, tie atkārtojas, kā šķiet, ar kādu neregulāru un liktenīgu periodiskumu, un tas ļauj salīdzināt Dukta izzināšanas pūļu klīnisko vēsturi ar progresējošu epilepsiju vai pat epileptiķi pašu, kurš, apzinoties savu slimību un kārtējās lēkmes nenovēršamību, ar bailēm un drudzainā pacilātībā steidz apjēgt pēdējās krīzes pieredzi cerībā, ka, pazīstot simptomus, viņš spēs savaldīt vai vismaz vājināt slimību, un šādā veidā pietuvina nākošo saasinājumu. Ņemot vērā šīs parādības vērā ņemamo iespaidu, raudzīsim šoreiz izvairīties no vispārinājumiem un rīkosimies tikai ar faktiem.

– Atšķirībā no citām zinātnēm, varbūt pat no zinātnēm vispār, kuras, rupji un tēlaini sakot, apgūst un sistematizē tām aizsniedzamo īstenību tās dažādajās izpausmēs, duktoloģijas domēne sākas un atrodas aiz tās – tas ir, duktoloģijas – ietvariem. Varam teikt, ka tās priekšmets ir tas, kas nav Dukts, jo tieši tas tad arī varētu būt Dukts, ja vien varētu būt. Visbrīnišķīgākais ir nevis tas, ka Dukts ir, bet gan tas, kā tas ir. Duktam ir fraktāla daba – līdzīgi kā, piemēram, jūras krastam. Jo mums precīzāki mērīšanas rīki, jo krasts iznāk garāks un galarezultāts neaizsniedzamāks.

– Tikpat labi varētu dzīties pakal bruņurupucim. Nav nekā tāda, ko varētu nosaukt par Duktu. Jo nav nekā tāda, ko nevarētu. Diezgan, diezgan, pāriesim pie solītajiem faktiem. Ja reiz esam pieļāvuši, ka Dukts var būt, vairs nevaram pieņemt, ka Dukta varētu nebūt.

– Termins “duktoloģija” nozīmē “zinātne par Duktu”.

– Tas ir tāds vārds. Mums nāktos nostāties vidū, lai parādītu, kas ir Dukts, jo to var tikai parādīt, pateikt nevar. Dukts ir pašā vidū. Pirmatnējā ola. Kur vista? Kur gailis? Kurš pirmais? Kur beidzot ir fakti? Mēs joprojām neko nezinām par Aleksandru. Par Plintusu zinām vēl mazāk.

– Vārdiem, gluži kā pasaulei, ir tukšs vidus. Ja mēs nostātos tai vietā, kur Dukts atrodas, mums vairs nebūtu, ar ko rādīt. Un arī – kam rādīt un ko rādīt. Tāpēc jau vidus ir tukšs, ka mēs netiekam tur iekšā.

– Tad runāsim par Duktu kā par duktoloģijas subjektu – izzinātāja izpētes subjektu.

– Pflupt.

– Kas tas bija? Protams, Duktu var tikai parādīt. Tāpēc sarīkojām nelielu ekspedīciju un rūpīgi apmeklējām visinteresantākās vietas, un visu precīzi nofilmējām šeit pat uz vietas. Kreisajai kurpei pat noplīsa zole.

– Šīs vietas, ko apmeklējām, atrodas plaknes dibenpusē, ja skatās no priekšpuses. Lai tur nokļūtu, pietiek pagriezties apziņā par 360°. Tas ir ilgs ceļš.

– Apvāršņa augstums atkarīgs no vērotāja skata punkta augstuma. Tas ir pareizi. Un to var saprast. Taču kļūst jau diezgan tumšs, un mums vajadzētu pasteigties, ja gribam kaut ko parādīt. Mēs tikai runājam. Vai tas nozīmē, ka to, ko mēs sakām, var pateikt?

– Konstruējot aksiomas, vajag labi apsvērt un izpētīt, vai veidojamā aksioma ir piemērojama tikai tām atsevišķajām aksiomām, no kurām tā tiek izsecināta, vai arī tā ir plašāka un aptverošāka. Ja tā ir plašāka un aptverošāka, tad jāskatās, vai tā nevar nostiprināt šo savu plašumu un aptveramību, it kā dodot garantiju, ka mēs neiestigsim tajā, kas jau pazīstams, kā arī pārmērīgi plaši neaptversim tikai abstraktas formas un ēnas. Ikviens īsteni dziļš zinātnisks teksts ir izprotams un izmantojams praktiskajā darbībā. Ikvienam ir sava ala vai iedobums.

– Kas tas par circeni mūsu pelnos? Tas neder. Nudien jāsteidzas. Ēnas tiešām stiepjas garumā. Meklēt tagad Aleksandru nebūtu ne prāta, ne kāju darbs. Pat krūmos ne. Pārāk maz laika un gaismas. Viņš tik slimīgi pedantiski un ar tādu rīcības maksimālismu tiecās savā dzīves komponista radošajā darbībā īstenot minimālisma principus, ka varam būt droši – tas viņam pilnībā izdevās. Tomēr šis tas bija palicis pāri, pirms mēs to visu galīgi nofilmējām. Asakas, piemēram.

– Aleksandra ierosā tapušais aleksandrītisma zinātniskais centrs – kuģis tagad ir pārveidots viņa dzīvei un darbībai veltītā muzejā. Uz durvīm ir divi brīdinājumi – “Īeeja stipri aizliegta” un “Cieši aiztaisi durvis aiz muguras”. Un to var saprast. Bez asakām muzejā vēl glabājas tādi unikāli eksponāti kā Aleksandra zivsādas cepure un maiss ar viņa traktātu “Spēles noteikumi”. Šīs relikvijas ir aleksandrītu vissvētākā bagātība un nepārtrauktas pielūgsmes objekts.

– Mums bija jāpārvar vairākas grūtības, pirms izdevās viņiem tās nofilmēt. Pēc iespējas centāties panākt savstarpēju saprašanu – ar pierunāšanu, ar pacietību, ar cik vien var taktisku iecietību tas izdevās.

– Kamēr viņi mūs sita, mēs centāmies viņus saprast. Viņi mūs sita, bet mēs gribējām viņus saprast. Kamēr mēs gribējām saprast, viņi mūs sita.

Mēs centāmies saprast viņus, bet viņi mūs sita. Viņi sita, kamēr mēs centāmies saprast. Kamēr viņus nesapratām, viņi mūs sita. Viņi mūs sita, līdz kamēr mēs viņus sapratām. Tad mēs sapratām, ka viņi mūs sit.

– Mēs sapratāmies un likām saprast. Galu galā viņi mūs saprata, un mēs nofilmējām gan asakas, gan cepuri, gan maisu. Tagad viņi nepastarpināti pielūdz tieši savu svētnīcu, savu mitekli, un tas ir pareizi, un tas ir galvenais. Viņi tik un tā tic, ka reiz uzpūtīs tādi vēji, kas aizdzīs viņu kuģi jūrā.

– Tur iekšā bija ļoti maz gaismas – tai pussabrukušajā pa pusei zemnīcā, pa pusei šķūnī –, tomēr mēs uzreiz ievērojām, ka asakas ir visai neparastas – brūnas, gludas, bez jebkādiem asumiem, turklāt plakanas un ieapaļas kā tādas saspīestas pīles. Tomēr par biezu, lai būtu zvīņas. Tās varēja būt arbūza sēkliņas. Tāds atklājums – diezgan negaidīts.

– Uz šī novērojuma pamata izvirzījām hipotēzi, ka Aleksandra apmeklētā jūra patiesībā varbūt bija gurguļu laiku reliktais arbūzu lauks, tas vienā vietā parādās viņu dziesmās, pareizāk – viņu valodā, trīsdesmit sestajā kilometrā. Tur tiek pieminēti arbūzi.

– Kaut gan nebūtu pareizi teikt, ka par to būtu runāts. Gurguļi nerunā, jo ir visu pateikuši, pirms iedomājušies par to runāt. Vienā vārdā, kas ir uzreiz visa valoda. Tomēr, ja mēs vēlētos pateikt to savā valodā, tad saskaņā ar gurguļu valodas principiem mums nāktos pirms katra jauna vārda piebilšanas norunāt visus iepriekšējos valodas vārdus – kā vienu. Turklāt – stingrā, nemainīgā secībā. Taču – visu reizē. Un tā pirms katra vārda.

– Toties, ja mums ienāktu prātā to visu pierakstīt, tas būtu jādara no apakšas varbūt uz augšu, audzējot rindas no labās uz cik vien var kreiso pusi. Lasīt gan drīkstētu no jebkura gala.

– Kurš gan mums varētu aizliegt, kad jau paši būtu to uzrakstījuši? Diemžēl ir jau diezgan tumšs, burti par maziem.

– Vienreiz tomēr gribētu uzzināt, kas te visu laiku runā? Ar sēkliņām vien ir par maz. Hipotēze iegūtu drošu apstiprinājumu, ja izdotos pierādīt, ka zivsādas cepure nebija vis no zivsādas, ka tā bija kaltēta arbūza miza. Ka tā nebija zivsāda, parādīja laboratorijas analīze ar Kranka-Bofina diskreti bikonvekso duktoskopu, lai arī precīzi noteikt, kas tieši tas bija, neizdevās.

– Vajadzēja mazu gabaliņu vienkārši pazelēt, pēc garšas, jādama, varētu pateikt, vai tas bija bijis arbūzs vai nebija. Taču minētā zinātniskās analīzes metode paredz parauga iepriekšēju apstrādi ar nātrija hidroksīdu, turklāt stipri paaugstinātas temperatūras un intensīvas vibrācijas režīmā. No cepures nekas nav palicis pāri, ko pazelēt. Mēs bijām cerējuši visu uzzināt ar pirmo piegājieni. Varbūt šajā gadījumā tas nebija īsti pareizi. Tomēr mums vēl palika maiss ar Aleksandra traktātu.

– Ja versija par arbūzu lauku ir pareiza, tad Aleksandra novērotā sala nav vis sala. Kas tad? Nekas cits kā Plintusa kaps – nogāztais milzīgais koks. Diezin vai tas ir koku gāzēju darbs.

– Lai gan ir visai tumšs, fakti ir tādi, ka baobabs stāv, kā stāvējis, tai pašā vecajā vietā – ar precizitāti līdz milimetrām, ja skaitām no centrālās ass. Jo apjomā tas tagad aizņem jau lielāku platību. Bet sekvoja, kura sektantiem ir grūti aizsniedzama un atrodas jūru, jūdzu vai gabalu nost, kā redzam, tur nemaz neatrodas. Plintusu nospieda milzīgais koks *Adansonia digitata*, ko nogāza kāds pirmatnējs vējš. Taču primārais šajā pasākumā bija tauriņš.

– Mēs pakļāvām šo *Parnassius Apollo* eksemplāru jau norādītajai duktoskopijai. Izrādās, ka tieši tauriņš plivinādamies radīja atmosfēras kāpostgalvā impulsu cikloniskam procesam, kas pēc kāda laika – domājams, trim līdz sešām nedēļām – atgriezās no tropiem drausmīga orkāna veidā un nogāza koku, aprokot Plintusu, kuram tobrīd gadījās plikam deļot tuvumā. Mēs apskatījām šo vietu. Tā ir vēsturiska patiesība, cik nu patiesi vispār var būt vēstures notikumi.

– Pa gabalu tiešām izskatās pēc mežonīgas, izmirušas salas, taču, raugoties ciešāk, tas ir satrunējis liela koka stubrs, bet apkārt jau zaļo prāva jaunaudze. Un to var saprast. Bet citādi viss tur bija kā pirmīt, tikai koks bija gar zemi. Bet, piemēram, putni dziedāja tieši tāpat kā todien, tie no mums nenobijās un, lai arī bija diezgan tumšs, labprāt uzknābāja Aleksandra asakas, proti, arbūza sēkliņas, tad turpināja dziedāt. Tos uzfilmējām pilnīgi autentiski.

– Krā, plik-plik-plik, prrip, ku-kū, čik-pak, cī-cī-cī, tirlirlir, zzzipu-čak, pēk-pēk-pēk, rrup-tuk-tuk, fī-fī-fī, kluk-kluk, tu-tū, tu-tū, kikirigī, zzzurr, trrrrtaktaktaktak, uhu-uhu-uhuhū, cirp. Un srrrrssssss – tie jau bija atkal

sienāži. Mums pat sasāpējās galva. Par laimi, mums bija paņēmiens līdz Dr. Mēbiusa aptiekas komplekts pret zobusāpēm un citiem kreņķiem – trīs krāsainas galošas no labākā pāra, lietuscaurlaidīgs lietusmētelis ar kapuci iekšskabatā, ēdamkarote sālsūdens no avota, kuru daži romieši atklājuši pirms divtūkstoš gadiem Velsā, tad – kreisās rokas cimdu uzvilkt labajā un krietnu gabalu skriet, ik pēc divarpus soļiem sperot sev pa dibenu pamīšus ar labo un atkal ar labo papēdi, sinhroni piesitot ar kaltētu baobaba piepi pie pieres.

– Tas palīdz daudzos procentos dažādu gadījumu. It īpaši tumsā. Kā noritēja šis pasākums? Tas noritēja atpakaļ. Bet mēs gribētu tomēr zināt, kas tie tādi, kas šeit pustumsā runā? Nevar lāgā saredzēt. Šķiet, ka te bez mums ir vēl kādi. Lai nu kā, Plintuss ir zem tā koka, un visa šaubu reliģija tāpēc izrādījās caur un caur izdomāta.

– Ir jau tik tumšs, ka nevajadzētu pārsteigties ar apgalvojumiem, kas ir un kas nav izdomāts. Vismaz Plintuss taču nav izdomāts, vai ne? Nē, Plintuss ir reāla pieredze, lai arī viņš, iespējams, bija miris jau pirms sava sākuma. Kas attiecas uz Lielo Ceļmalas Krūmu Šaubu, tad tas varētu būt kaut vai viņa dēls. Plintuss Jaunākais, ja jau viens ir vecākais un turklāt nelaiķis. Tas varēja būt tas pats Aleksandrs.

– Žēl gan, ka te ir tik tumšs un tāda šaurība, – labprāt apskatītu tos gudriniekus. Sen ir zināms, ka Plintusam nav konstatēti nekādi radinieki. Bet Aleksandrs – kā to ļoti labi varēja redzēt pēc cepures – bija visai vidēja auguma šausbs.

– Tāpēc nevajag tādā tumsā mākties uzreiz virsū ar Prokrusta un tamlīdzīgu grieķu domātāju argumentiem. Mums taču vēl palika Aleksandra dokumentu kule. To nofilmējām tik veikli, ka ne gailis pakaļ nedziedāja, ja neskaita visu to fanātiķu baru ar viņu pārspīlētajiem rituāliem, kuri mums personīgi atgādina kaut kādu preferansu kopā ar boksu un paslēpēm. Tā ir viņu darīšana. Neies tak ar visām durvīm svešā mājā iekšā saimniekiem dzīvi māt.

– Tumsā izmežģījām potīti un pazaudējām bikšu pogu, nācās to maisu nobāzt turpat aiz kāda Dukta celma krūmmalā. Tomēr traktātu paguvām pirms tam daļēji nofilmēt, divas trīs riekšas no virsas. Kāds to droši vien atceras, varbūt varētu vienu žūksnīti satura nocītēt? Un cik te mūsu kopā ir?

– A, B, C, Č, D, E, Ē, F, G, Ģ, H, I, Ī, J, K, Ķ, L, Ļ, M, N, Ņ, O, P, R, S, Š, T, U, Ū, V, Z, Ž. Varētu vēl turpināt.

– Punkts, Jautājuma zīme, Izsaukuma zīme, Daudzpunkte, Slīpsvītra, Komats, Kols, Semikols, Domuzīme, Pēdiņas, Vienpēdiņas, Apostrofs, Defīse, Pusiekava, Dažas Citas, tikai ir jau pārāk tumšs. Kur palika tas maiss? Zvaigznīte, Krustiņš. Pluss, Mīnuss.

– Neesam ar šo darbu iepazīnušies, tomēr atļausimies izteikt dažas piebildes: Gravis, Jumtiņš, Akūts, Cirkumflekss, Diarēze. Vai tas maiss bija dikti liels?

– Šahs un Mats. Vēlāk tā maiss tur vairs nebija. Tuvumā atradām tikai deviņdesmit trešā lieluma basu pēdu nospiedumus. Pēdas zuda krūmos. Ir pamats bažām, ka uz ilgu laiku. Nē, šis citāts noteikti neatbilst domai, ko autors bija savā maisā ielicis.

– Saprotams, arī šī mūsu hipotēze ir visai sarežģīta, un mēs pagaidām vēl saredzam vienu otru lielāku iebildumu, taču vairs neprotam uz tiem atbildēt. Kā vienreiz jau teicām – nevaram zināt, ko domājam, ja neredzam vairs, ko sakām. Pflupt. Taču mēs tam nepiekrītam. Kurš atkal te purkstēja? Vai tad drīkst TĀ uzvesties tekstā, kamēr pierakstītājs vēl pieraksta? Neko, it neko vairs neredzam. Roka ir gluži vai notirpusi. Arī pēc balss nevar pazīt.

– Pflupt.

– Dīvaini. Mums šķita, ka te neviena nav.

– Neko nesaprotam. Pilnīga tumsa, to nav iespējams izturēt. Pat sevi nevar redzēt.

– Kas te ko nesaprot? Kas ko saka? Ko nevar redzēt? Kur?

– Rādās, ka mēs neesam vieni.

– KAS TE VISU LAIKU RUNĀ?

– Vai nav vienalga? PLUFT. Ka tik runā.

### Atbalsta meklēšana pie citiem interesentiem

**4. uzdevums.** Izpēti atgriezeniskās saites kvalitātes kritērijus, atzīmē tev šobrīd aktuālākos!

|                                         |                                     |                                      |                                      |                                              |                                              |                                   |
|-----------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-----------------------------------|
|                                         |                                     |                                      |                                      |                                              |                                              |                                   |
| virzīta uz mērķi, zinot, kas jāsasniedz | skaidra, precīza, liecina par reālo | konkrēta, lai ikviens varētu saprast | izceļ rīcību, palīdz aktīvi rīkoties | ar izpratni, atbalstu, atbilstoši situācijai | savlaicīga un atkārtota, ja tas nepieciešams | sniedz virzienu darbības izmaiņām |

**5. uzdevums.** Atbilstoši savai izvēlei izveido jautājumus un aprunājies ar kolēģiem!

Izvēlies vismaz divus klasesbiedrus un noskaidro, ko viņi ieteiktu tev darīt, zinot, cik tālu jau esi paveicis patstāvīgo darbu!

|                      |                      |             |
|----------------------|----------------------|-------------|
| 1. viedoklis – ..... | 2. viedoklis – ..... | ...         |
| Ieteikumi            | Ieteikumi            | Ieteikumi   |
| Mana izvēle          | Mana izvēle          | Mana izvēle |

### Pārdomas par iepriekšējo pieredzi

**6. uzdevums.** Apkopo savu līdzšinējo pieredzi, piedaloties dažādos eksperimentos!

Savus vērojumus un prognozes atzīmē tabulā!

Ieraksti atslēgas vārdus, kas īpašs, veicot eksperimentus šādās mācību jomās!

| Mācību joma                                                              | Eksperimentā ir dots... | Eksperimentā tiek izmantots... | Eksperimentā noteikti jārēķinās ar... |
|--------------------------------------------------------------------------|-------------------------|--------------------------------|---------------------------------------|
| Dabaszinātņu mācību joma<br><br>Fizika                                   |                         |                                |                                       |
| Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslas mācību joma<br><br>Mūzika     |                         |                                |                                       |
| Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslas mācību joma<br><br>Literatūra |                         |                                |                                       |
| Valodu mācību joma<br><br>Dzimtā valoda vai svešvaloda                   |                         |                                |                                       |
| Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma<br><br>Sports              |                         |                                |                                       |
| Tehnoloģiju mācību joma<br><br>Dizains un tehnoloģijas                   |                         |                                |                                       |

## Secinājumu raksts digitālā emuāra ierakstā

**7. uzdevums.** Uzraksti savu argumentētu pārdomu darbu vai brīvu iespaidu apkopojumu, vai precīzu secinājumu sarakstu, vai radošu un neordināru pārskatu u. tml. par saviem postmoderna teksta lasītāja iespaidiem!

Uz Aivara Ozoliņa grāmatas *Dukts* pirmizdevuma pēdējā vāka ir īpaša uzruna:  
*Lasītāj! Draudzīgi sniedzu Tev sava darba rokraksta paraugu – lūdzu! Ko vēl? Atzīšos, teltij, kurā strādāju, mēdza uzbrukt 170 bumbvedēji, cenšoties iznīcināt vai sagrozīt topošās grāmatas manuskriptu. Un tomēr visi šeit aprakstītie atgadījumi un ļaudis ir manis paša piedzīvoti un iepazīti; varbūt kādai personai mazliet mainīts vārds un dažs notikums atstāts padēklim, taču citādi itin viss te ir tāds, kāds nu ir.*

Piedāvātās teksta formas izvēle

| argumentētu<br>pārdomu darbs | brīvs iespaidu<br>apkopojums | precīzs<br>secinājumu<br>saraksts | radošs un<br>neordinārs<br>pārskats | ...          |
|------------------------------|------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|--------------|
| Priekšrocība                 | Priekšrocība                 | Priekšrocība                      | Priekšrocība                        | Priekšrocība |
| Problēma                     | Problēma                     | Problēma                          | Problēma                            | Problēma     |

**8. uzdevums.** Publicē savu tekstu mācību uzdevumam izveidotajā emuārā!

**Komentāru un ieteikumu sniegšana kolēģiem****9. uzdevums.** Aizpildi tabulu!

| Līdzšinējā pieredze plašsaziņas līdzekļos u. tml.                                                                                                    |                                                       |                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Attieksme pret neviennozīmīgu, pārdomas raisošu tematu                                                                                               | Attieksme pret eksperimentālu, neierastu teksta formu | Attieksme pret atšķirīga, dažkārt neērtā viedokļa paudēju |
|                                                                                                                                                      |                                                       |                                                           |
| Apdomā, kas saglabājams un kas noteikti maināms<br>savstarpēju komentāru pieredzē, viedokļa izteikšanas kultūrā!<br>Izveido vērtīgu komentāru TOP 3! |                                                       |                                                           |
|                                                                                                                                                      |                                                       |                                                           |

**10. uzdevums.** Iepazīsties ar kolēģu darbiem emuārā un uzraksti komentārus atbilstoši patstāvīgi izveidotajam vērtīgu komentāru TOP 3!